

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **V. S.**, zastoupeného Mgr. Václavem Strouhalem, advokátem, se sídlem Přátelství 1960, Písek, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje**, se sídlem Lannova 26, České Budějovice, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 7. 2012, č. j. ŘKŘ-753/2012, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 1. 2013, č. j. 10 A 92/2012 - 64,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 10 200 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Václava Strouhala, advokáta.

Odůvodnění:

[1] Žalobce, bývalý příslušník Policie České republiky, působil na služebním místě vrchního inspektora u Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Integrované operační středisko, Operační středisko Písek (dále též „IOS“). Služební poměr u žalované ukončil na vlastní žádost dne 30. 11. 2009. Žádostí ze dne 3. 12. 2009 se domáhal doplacení služebního příjmu a souvisejících nároků, tedy zpětné doplacení výkonu služby přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce za rok 2007, 2008 a 2009. Svou žádost odůvodnil tím, že na IOS v Písku docházelo od roku 2007 k dlouhodobému plánování přesčasů, avšak za odpracované přesčasové hodiny dostal žalobce úhradu pouze v rozsahu přesahujícím 150 hodin. Jemu nadřazený služební funkcionář odůvodnil nařízení a neproplacení přesčasových hodin do rozsahu 150 hodin důležitým zájmem služby podle § 54 odst. 1 a § 125 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních

sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „služební zákon“). Dle tvrzení žalobce však byly tyto přesčas plánovány v rozporu se zákonem, neboť nařizováním a plánováním přesčasů byla řešena dlouhodobá neuspokojivá personální situace žalované, což nelze považovat za naplnění podmínky důležitého zájmu služby ve smyslu § 54 odst. 1 služebního zákona.

[2] Dne 23. 1. 2012 ředitel pro řízení lidských zdrojů Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje rozhodnutím č. ŘLZ-82/2012 žádost žalobce o doplacení služebního příjmu zamítl. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, jež bylo rozhodnutím ředitele Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje č. ŘKŘ-753/2012 ze dne 18. 7. 2012 zamítnuto.

[3] Proti rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje č. ŘKŘ-753/2012 ze dne 18. 7. 2012 (dále jen „napadené rozhodnutí“) podal žalobce správní žalobu, které Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) vyhověl rozsudkem ze dne 21. 1. 2013, č. j. 10 A 92/2012 – 64 (dále jen „napadený rozsudek“), napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V odůvodnění uvedl, že žalovaná nesplnila povinnost nařízení služby přesčas řádně odůvodnit tak, aby bylo možné přezkoumat, zda byl přesčas nařízen za podmínek stanovených v § 54 odst. 1 služebního zákona, tj. v důležitém zájmu služby. S poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatoval, že zákonným předpokladem nařízení služby dle § 54 odst. 1 služebního zákona je pouze výjimečná nebo nepředvídatelná situace, nikoli trvale nepříznivý stav personálních kapacit žalované a s tím spojená nutnost nařizovat přesčas k zajištění nepřetržitého chodu IOS v Písku, kam byl žalobce služebně zařazen.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, který je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla, že o nařízení služby přesčas se rozhoduje rozkazem, není tedy vedeno formální řízení ve věcech služebního poměru, proti němuž by bylo možné podat odvolání. V důsledku toho není možný soudní přezkum nařízení služby přesčas ani konkrétních důvodů, které v jednotlivých případech vedly k jejímu nařízení. Dále stěžovatelka namítla, že dle služebního zákona je každá, byť neoprávněně nařízená služba konaná nad základní dobu služby v týdnu službou přesčas, jež je zohledněna v základní složce služebního příjmu. Teprve až za každou hodinu služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce má mít příslušník nárok na náhradní volno, případně poměrnou část platu. Tento závěr stěžovatelka podpořila odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 20/09. Podle stěžovatelky soudy ani jiné státní orgány nejsou a nemohou být příslušné k přezkoumávání splnění podmínky veřejného zájmu služby, neboť takové posouzení náleží výlučně vedoucím příslušníkům stěžovatelky, kteří jediní jsou schopni tento zájem identifikovat. Pojem „důležitý zájem služby“ přitom musí být vykládán jako zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění jeho úkolů dle § 201 odst. 1 služebního zákona, jež byl v této věci spatřován v zajištění nepřetržitého chodu a plné funkčnosti IOS v Písku. Stěžovatelka dodala, že žalobce během svého služebního

poměru nikdy nevznese námitku proti nařizování služby, všichni policisté sloužící na IOS v Písku v rámci kalendářního roku sloužili rovnoměrně rozvržené přesčasové hodiny, v případě přesčasových hodin nad limit 150 hodin byly tyto hodiny propláceny společně se služebním příjmem. Služební funkcionáři stěžovatelky tedy v nyní posuzované věci postupovali v souladu s platnou a účinnou právní úpravou a správně aplikovali příslušná ustanovení služebního zákona.

[6] Žalobce ve svém obsáhlém vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126 a ze dne 31. 10. 2012, č. j. 4 Ads 15/2012 - 34), kde byly jednoznačným způsobem vyloženy předpoklady pro nařizování služby přesčas vyplývající ze služebního zákona. Nyní posuzovanou kasační stížnost považoval žalobce za zcela účelové a obstrukční podání, v němž stěžovatelka odmítá akceptovat několikrát vyjádřený závazný právní názor správních soudů. Na závěr navrhl žalobce přiznání náhrady nákladů řízení ve výši 10 200 Kč.

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek podle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelkou v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[8] Na úvod je třeba poznamenat, že Nejvyšší správní soud se ústřední právní otázkou této věci, tedy problematikou nařizování služby přesčas podle § 54 odst. 1 služebního zákona, již několikrát podrobně zabýval, a to dokonce v řízeních iniciovaných stěžovatelkou (viz rozhodnutí č. j. 4 Ads 11/2013 - 41, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126 a č. j. 6 Ads 23/2013 - 39; všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Všechny tyto věci se týkaly bývalých příslušníků Policie České republiky zařazených na IOS v Písku, kterým byla z důvodu nedostatečného personálního zajištění nařizována služba přesčas. Tato služba přesčas jim však nebyla proplacena s odůvodněním, že byla nařízena kvůli důležitému zájmu služby a tím již byla zohledněna v základní složce služebního příjmu jednotlivých příslušníků. Ve všech uvedených věcech krajský soud shledal rozhodnutí stěžovatelky nepřezkoumatelným, neboť v něm nebylo řádně odůvodněno nařizování služby přesčas, a věc vrátil stěžovatelce k dalšímu řízení. Nejinak tomu je i v nyní posuzovaném případě. Za situace, kdy je skutkový i právní stav věci shodný a stížnostní námitky stěžovatelky obdobné anebo zcela totožné, Nejvyšší správní soud nemá důvod revidovat právní názor vyjádřený v rozsudku ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126. Nejvyšší správní soud v něm uvedl, že § 54 odst. 1 služebního zákona „*předpokládá, že k nařízení výkonu služby přesčas lze přistoupit pouze v důležitém zájmu služby. Tento důležitý zájem služby nelze pak shledat v tom (...), když je dlouhodobý až trvalý nedostatek osob nabíráván zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby.*“ Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že „*„[u]vedl-li pak krajský soud, že je třeba, aby žalovaná jednoznačným, průkazným a nezpochybnitelným způsobem prokázala, že služba přesčas není z jejich strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava, má to dopad na případy, kdy jsou uplatňovány nároky vyplývající z nesprávné aplikace § 54 odst. 1 služebního zákona, tak jak je to namítáno žalobcem v tomto případě.*“ Tento závěr také nemůže být v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2011, sp. zn. Pl. ÚS

20/09, jak tvrdí stěžovatelka. Ústavní soud v tomto nálezu posuzoval toliko ústavnost § 112 odst. 2 věty první služebního zákona a podmínkami, za nichž lze nařídit službu přesčas, se nezabýval.

[9] Kasační námitky stěžovatelky, které jdou nad rámec polemiky s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu ohledně § 54 odst. 1 služebního zákona, byly rovněž vypořádány zdejším soudem, a to například rozsudkem ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013 – 41. Nejvyšší správní soud neshledává žádný důvod se od něj odchýlit ani v nyní posuzované věci a vzhledem k vyčerpávajícímu odůvodnění citovaného rozsudku na něj plně odkazuje. Na tomto místě proto jen stručně shrnuje, že nyní posuzovaná věc se netýká samotných úkonů, kterými vedoucí příslušník v rámci svého oprávnění nařizuje podřízenému příslušníku službu přesčas. Předmětem posouzení je rozhodnutí vydané v řízení o služebním poměru, ve kterém se rozhodovalo o materiálním nároku příslušníka vyplývajícím z vykonané služby přesčas. Takové rozhodnutí správního orgánu nepochybně představuje úkon správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., který podléhá soudnímu přezkumu. Krajský soud tedy neporušil § 171 písm. h) služebního zákona, neboť zrušené rozhodnutí nebylo samotným nařízením služby přesčas. Nelze ani souhlasit s tvrzením stěžovatelky, že i neoprávněně nařízená služba přesčas je zohledněna při stanovení základního služebního příjmu příslušníka a za její výkon mu tak nenáleží žádné další plnění. Stěžovatelka nemožnost přiznat náhradu za neoprávněně nařízenou službu přesčas dovozuje z § 112 odst. 2 věty první a § 125 odst. 1 služebního zákona. Tato ustanovení skutečně nedopadají na případy neoprávněného nařízení služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce a v důsledku toho ani neupravují nároky příslušníků vyplývající z takového nezákonného opatření. Služba přesčas nařízená dle § 54 odst. 1 služebního zákona představuje výjimečné opatření a je podmíněna důležitým zájmem služby. Není-li podmínka naplněna, je tato služba nařízena v rozporu se zákonem. Závěr stěžovatelky, že v případech neoprávněného výkonu služby v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce příslušníkovi nenáleželo žádné plnění, není ústavně konformní a odporuje zásadám demokratického právního státu i obecnému principu spravedlnosti. Z těchto důvodů se jedná o mezeru v zákoně, kterou je třeba na základě analogické aplikace § 125 odst. 1 služebního zákona uzavřít tak, že příslušník má nárok na náhradní volno, případně na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, i za každou hodinu služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce, která mu byla nařízena v rozporu se zákonem. Důvodnost kasační stížnosti nelze dovodit ani z toho, že žalobce nenamítal nezákonné nařizování služby přesčas již během svého trvání svého služebního poměru, ač byl seznámen s důvody nařizování služby přesčas. Lhůta pro uplatnění peněžitých nároků ze služebního poměru na jednotlivá opětuující se plnění totiž činí dle § 207 odst. 2 služebního zákona 3 roky ode dne jejich splatnosti. Jestliže tedy žalobce uplatnil nárok z nezákonně nařízené služby přesčas během této promlčecí lhůty, nelze takovému postupu nic vytýkat.

[10] Shodně s krajským soudem lze nyní posuzovanou věc uzavřít tak, že odůvodnění napadeného rozhodnutí postrádá rozhodný důvod pro v něm učiněný závěr o splnění podmínek pro nařizování služby přesčas žalobci v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce. Z rozhodnutí není zjištělné, kdy konkrétně došlo k výjimečné či nepředvídatelné situaci, která je podmínkou pro zákonné nařízení služby přesčas dle § 54 odst. 1 služebního zákona, a kdy nařizováním služby přesčas byla řešena neuspokojivá personální situace

stěžovatelky. Z toho důvodu nelze zjistit rozsah náhrady za službu přesčas, na kterou má žalobce právní nárok.

[11] Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[12] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Naopak žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu Nejvyšší správní soud přiznal náhradu nákladů řízení.

[13] Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, proto mu přísluší odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a to za tři úkony právní služby: převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu], porada s klientem přesahující jednu hodinu [§ 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu] a sepsání vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 17. 4. 2013 [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5 advokátního tarifu, aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, 3 100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu je třeba k ní přičíst 300 Kč na úhradu hotových výdajů za každý úkon, celkem tedy 900 Kč. Advokát žalobce uvedl, že není plátcem daně z přidané hodnoty, proto je tato částka konečná. Žalobci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení spočívajících v odměně a hotových výdajích advokáta v celkové výši 10 200 Kč. Přiznanou částku je stěžovatelka povinna zaplatit v přiměřené třicetidenní lhůtě.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu